

Consensws 2025

Adroddiad Ymgynghori ar Gynigion Lefi Drafft

Rhagfyr 2024

Cyflwyniad

Fel rhan o broses Consensws 2025, ymgynghorodd CITB â chyflogwyr adeiladu ar Gynigion Lefi CITB drafft 2026-29. Roedd yr Ymgynghoriad ar agor rhwng 26 Medi a 24 Hydref 2024. Casglwyd ymatebion trwy ddau ddull; porth ymgynghori ar-lein a 10 gweminar consensws ar-lein ledled Cymru, Lloegr a'r Alban, a gynhelir gan CITB.

Rhoddodd y math hwn o ymgysylltu gyfle i'r diwydiant ystyried a darparu barn ar y Cynigion Lefi drafft cyn y cyfnod Consensws ffurfiol, y bwriedir ei gynnal yn ystod gwanwyn 2025.

Mae CITB wedi defnyddio'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr Ymgynghoriad i asesu a yw ei gynigion yn briodol ac yn ddigonol; neu gynigion diwygiedig sy'n angenrheidiol cyn rhedeg Consensws.

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi canfyddiadau allweddol yr holiadur sy'n cael ei gyflwyno gan CITB gan ddefnyddio'r porth ymgynghori ar-lein ac ymatebion o'r 10 gweminar consensws ar-lein.

Darperir canlyniadau ymgynghori ar y Cynigion Lefi drafft yn Adran 1.

Crynodeb

Mae'r broses ymgynghori yn rhan bwysig o gasglu barn y diwydiant yn y cyfnod cyn Consensws.

Hyd yn oed gyda chyfranogiad cyfyngedig, darparodd diwydiant gytundeb o 68% ar gyfer Opsiwn 2 o'r Cynigion Lefi drafft, i gynnal cyfraddau Lefi cyfredol a Chynyddu'r Trothwy Esemptiad i Fusnesau Bach i £150,000 a chynyddu'r Trothwy Gostyngiad i Fusnesau Bach i £500,000.

Mae CITB yn ddiolchgar i'r holl gyflogwyr sydd wedi cymryd eu hamser i roi eu barn a'u sylwadau. Ochr yn ochr ag ymrwymïadau eraill y diwydiant, gan gynnwys trafodaethau gyda ffederasiynau masnach diwydiant, bydd y rhain nawr yn rhan o'r corff o dystiolaeth a fydd yn cael ei defnyddio yn ein cynlluniau i gefnogi'r diwydiant yn symud ymlaen.

Ymateb i Ymgynghoriad 2025

Gyda 222 o gyflogwyr sy'n cymryd rhan, roedd cyfradd ymateb llawer is na'r disgwyl yn wreiddiol, mae hyn yn cyfateb i oddeutu 0.3% o gyflogwyr sydd wedi'u cofrestru gyda CITB.

Derbyniodd pob cyflogwr cofrestredig Lefi wahoddiad uniongyrchol trwy e-bost neu bost, yn ogystal â'r cyfle i ymuno â gweminarau cyflogwyr ar-lein, gwahoddiadau cyfryngau cymdeithasol a chyfathrebiadau CITB eraill. Gallent gymryd rhan trwy'r sianel ymgynghori ar-lein bwrpasol neu yn ystod y gweminarau.

Mae Atodiad A. yn darparu nifer yr ymatebion yn ôl cenhedloedd, rhanbarth, maint, talw'r lefi/nad yw'n dalwr Lefi, derbynnydd grant/nad yw'n grant, a gynrychiolir a'r math o weithgaredd. Nid yw'n sampl sy'n cynrychioliadol o gofrestr Lefi CITB gydag ymatebion isel gan gyflogwyr nad ydynt yn daladwy ac o gyflogwyr maint Micro. Roedd rhaniad mwy cyfartal ar draws maint y cyflogwyr a ymatebodd i'r ymgynghoriad hwn, tra bod cofrestr Lefi CITB yn cynnwys Micro-gyflogwyr sy'n cyfateb i dros 50% o'r holl gyflogwyr (roedd 22% o'r holl ymatebion yn Micro).

Adran 1 - Cwestiwn Cynnig Lefi

Ymgynghori ar y Cynigion Lefi drafft.

Yn 2024 cymeradwywyd dau opsiwn gan Fwrdd CITB a'u cyflwyno i'w hymgyngori:

Opsiwn 1: Cynnal cyfraddau Lefi cyfredol, Esemptiad Lefi a Throthwyon Gostyngiad. (Dim newid)

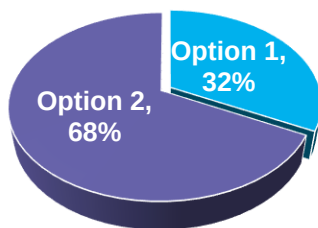
- 0.35% ar staff TWE
- 1.25% ar isgontractwyr CIS a dalwyd (Trethadwy) NET
- Bil cyflog: £0 - £134,999. Cyflogwr wedi'i eithrio rhag talu Lefi.
- Bil cyflog: £135,000 - £449,999. Mae cyflogwr yn derbyn gostyngiad o 50% ar ei asesiad Lefi.

Opsiwn 2: Cynnal cyfraddau Lefi cyfredol a **chynyddu** trothwyon esemptiad a gostyngiad Lefi.

- 0.35% ar staff TWE
- 1.25% ar isgontractwyr CIS a dalwyd (Trethadwy) NET
- Bil cyflog: £0-£149,999. Cyflogwr wedi'i eithrio rhag talu Lefi.
- Bil cyflog: £150,000 - £499,999. Mae cyflogwr yn derbyn gostyngiad o 50% ar ei asesiad Lefi.

Gofynnwyd i gyflogwyr "O'r ddau opsiwn Cynnig Lefi, pa un fyddai'n well gennych?
Cymerodd 222 o gyflogwyr ran gyda 32% yn dewis "Opsiwn 1" a 68% yn dewis "Opsiwn 2".
fel y dangosir yn Siart.1.

Siart 1. Cytuno â Chynigion Lefi

Opsiwn 1 – Dim newid
Opsiwn 2 – Cynyddu trothwyon

Y tu allan i'r cwmpas a'r dyblygiadau

Roedd yr Ymgynghoriad Lefi yn agored i unrhyw gyflogwr sydd wedi'i gofrestru gyda CITB ac sydd â rhif cofrestru Lefi (o fewn cwmpas). Gan fod croeso i fwy nag un person o gwmni i'r gweminarau, wrth gofrestru cafodd ei ddal, a oedd â'r awdurdod i ymateb i'r cwestiwn drafft Cynigion Lefi ar ran eu cwmni.

Yn ystod yr ymgynghoriad, cawsom ddau ymateb gan gyflogwyr sydd "Allan o'r cwmpas" gan nad ydynt yn gyflogwyr cofrestredig Lefi ac fe wnaeth pum cyflogwr ei gwblhau ddwywaith. Cwblhaodd un cyflogwr ddwywaith ar y platfform ar-lein ac roedd yn fwyaf tebygol o fod yn ansicr eu bod wedi cyflwyno ymateb eisoes. Roedd dau gyflogwr yn ystod y

gweminarau wedi cwblhau sawl person yn ystod y digwyddiad ac roedd dau gyflogwr wedi darparu ymatebion yn ystod y weminar a hefyd wedi'u cwblhau ar y porth ymgynghori ar-lein. Ym mhob un o'r achosion hyn, mae'r ymateb dyblyg wedi'i ddileu a'i eithrio o'r holl ganlyniadau.

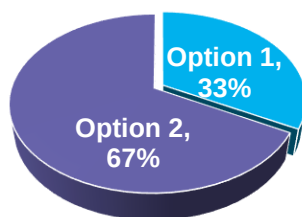
Talwyr Lefi Tebygol

Diffinnir cyflogwyr sy'n talu Lefi debygol fel cyflogwyr y mae CITB yn disgwyl bod yn atebol i dalu Lefi yn y cyfnod a gwmpesir gan y Gorchymyn Lefi sy'n deillio o hynny.

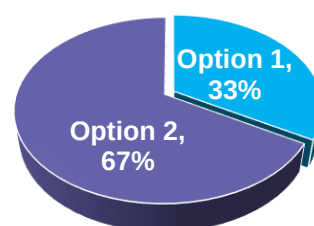
Roedd 204 o gyflogwyr sy'n talu Lefi tebygol a ymatebodd i'r adran hon o'r holiadur. Dewisodd 67 "Opswn 1 – Dim newid" (33%) a dewisodd 137 "Opswn 2 – Cynyddu trothwyon" (67%) fel y dangosir yn Siart.2.

Mae'r dadansoddiad hwn yn dangos bod y talwyr Lefi tebygol a'r rhai nad ydynt yn Dalwyr Lefi (fel y dangosir yn Siart.3) yn cytuno mwy â'r cynnig i gynyddu trothwyon ("Opswn 2") na dim newid.

**Siart 2. Cytuno â Chynigion Lefi
Ymatebion gan dalwyr Lefi tebygol (204
o ymatebion)**

**Siart 3. Cytuno â Chynigion Lefi
Ymatebion gan y rhai nad ydynt yn
debygol o dalu'r Lefi (12 ymateb)**

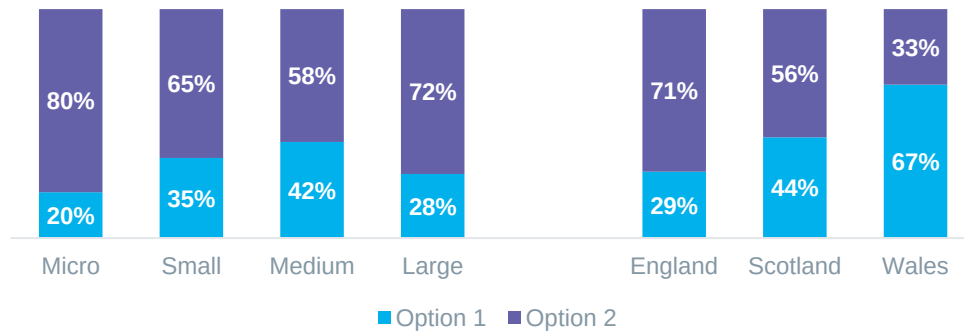
Ar draws pob cyflogwr maint mae'r mwyafrif yn fwy cefnogol i'r Cynigion Lefi "Opswn 2 – Cynyddu trothwyon". Roedd cyflogwyr canolig ychydig yn fwy cefnogol o "Opswn 1 – Dim newid" na'r cyflogwyr eraill (42%), fodd bynnag, "Opswn 2 – Cynyddu trothwyon" oedd y Cynigion Lefi drafft a ffefrir o hyd.

Mae cyflogwyr yng Nghymru yn fwyaf tebygol o fod yn cytuno â'r Cynigion Lefi drafft "Opswn 1 – Dim newid", sef 67%, tra bod cyflogwyr yn Lloegr yn fwyaf tebygol o fod yn cytuno ag "Opswn 2 – Cynyddu trothwyon" (71%). Mae cyflogwyr yn yr Alban wedi'u rhannu'n fwy cyfartal rhwng opsiwn 1 (44%) ac Opswn 2 (56%)

Casglwyd ymatebion o bob rhanbarth yn Lloegr ac er eu bod i gyd wedi dewis "Opswn 2 - Cynyddu trothwyon" fel y Cynigion Lefi drafft a ffefrir yn gyffredinol, roedd gan y De-ddwyrain (55%) a Llundain (63%) ffafriaeth ychydig yn is ar gyfer Opswn 2 na'r rhanbarthau eraill.

Siart 4. Cytuno â Chynigion Lefi

Sylw Cwestiwn 1

Roedd cwestiwn agored yn gofyn i ymatebwyr nodi unrhyw wybodaeth berthnasol y maent yn teimlo y dylai CITB ei hystyried cyn i'r Cynigion Lefi gael eu cwblhau. Yn gyfan gwbl, mae 102 o sylwadau wedi'u gadael mewn ymateb i'r cwestiwn hwn. Bydd yr adroddiad hwn yn rhannu'r sylwadau yn ôl (a) Opsiwn 1 – dim newid Cynigion Lefi a (b) Opsiwn 2 – Cynyddu trothwyon Cynigion Lefi

Mae ffrâm cod wedi'i ddatblygu ar gyfer pob un o'r cwestiynau hyn, gan ddefnyddio themâu cryno i grwpio nifer o godau manylach. Bydd y drafodaeth isod yn cyfeirio at y ddau thema gyffredinol hyn ac, lle bo'n briodol, rhai o'r codau y cyfeirir atynt yn fwy cyffredin ar gyfer y 102 ymateb sylwadau a dderbyniwyd. Gall fod nifer o godau sylwadau o sylw cyflogwr unigol.

Cwestiwn 1 (a)

O'r cyflogwyr sy'n cytuno â Chynigion Lefi Opsiwn 1 – Dim Newid, mae 25 o gyflogwyr wedi gadael ymateb. Mae tair thema gyffredinol wedi'u nodi o'r sylwadau hyn: Barn ar yr opsiynau, awgrymiadau, a sylwadau cyffredinol am yr Lefi a'r CITB.

Barn ar yr opsiynau:

Mae'r thema hon wedi cael ei defnyddio i ddal sylwadau sy'n mynegi ffafriaeth benodol i gadw'r Cynigion Lefi yr un fath a pham. Mae 8 sylwadau wedi'u codio o dan y thema hon. Cyfeiriodd 4 at amodau'r farchnad presennol a'r dyfodol a'r effaith newidiadau economaidd ar gyflogwyr, mynegodd 2 gyflogwr y farn y dylai pawb dalu rhywbeth, a 2 yn hapus heb unrhyw newidiadau.

- "Nid oes llawer o wahaniaeth rhwng y ddau opsiwn, ond wrth i gyflogwyr ddod yn brysurach gyda chyfflogi pobl, a hyfforddiant, bydd eu cost eu hunain yn codi."
- "Teimlo ei bod yn annheg bod talwyr Lefi yn cymhorthdal pobl nad ydynt yn talu Lefi. Mae busnesau bach yn tueddu i gael gorbenion is, yn rhannol gan nad ydyn nhw'n talu Lefi, ac mae'n anodd i ni gystadlu yn eu herbyn oherwydd ein gorbenion uwch gan gynnwys taliad Lefi mawr."

Tabl 1. Darlunio o sylwadau a ddarperir o dan bum pwnc gwahanol

Disgrifiad o'r farn ar yr opsiynau	Nifer y sylwadau fesul categori
Amodau'r farchnad a llif arian	3
Dylai pob cyflogwr dalu rhywbeth	2
Newidiadau economaidd a chynnydd cyflog	1
Cyflogwr yn hapus dim cynnydd	1
Hapus gyda throthwyon eithriad fel y maent	1

Awgrymiadau:

Roedd nifer o awgrymiadau, ac roedd y rhain wedi'u rhannu'n 2 thema wahanol: awgrymiadau sy'n gysylltiedig ag Lefi ac awgrymiadau sy'n gysylltiedig â Grant. Mae 15 Sylwadau wedi'u codio o dan y themâu hyn.

Awgrymiadau Lefi

Defnyddiwyd y thema hon i ddal sylwadau gyda safbwyntiau amgen ar yr Lefi a'i gyfrifiadau.

- *"Dydw i ddim yn siŵr bod angen y trothwy lleihau. Bydd cyflogwyr bach eisoes yn talu swm bach iawn fel y mae fesul gweithiwr; A oes angen ei leihau ymhellach? Ar gyfer cyflogwyr bach iawn, rwy'n cytuno ei bod yn dda cael gwared ar y baich gweinyddol trwy eu gwneud yn eithriedig"*
- *"Dylai'r CITB adolygu'r defnydd o gwmnïau ymbarél a'r effaith y mae hyn yn ei gael yn un a dalodd yr Lefi."*
- *"Ystyriwch a ddylid casglu'r Lefi ar gyflogau a delir i weithwyr nad ydynt o fewn cwmipas derbyn cyllid CITB tuag at eu hyfforddiant."*

Tabl 2. Darlunio o sylwadau a ddarperir o dan bedwar pwnc gwahanol

Disgrifiad o awgrym Lefi	Nifer y sylwadau fesul categori
Dylai microfusnesau / busnesau bach gael eu heithrio	4
Gwneud Lefi yn seiliedig ar elw yn hytrach nag yn seiliedig ar gyflogaeth	2
Cyfrifiadau Lefi	1
Dylid ystyried faint sy'n seiliedig ar adeiladu	1

Awgrymiadau Grant

Defnyddiwyd y thema hon i ddal sylwadau ynglŷn â'r cynllun grant a chyllid:

- *"Mae'r system grant yn arwain at brisiau hyfforddi chwyddedig, nid yw hynny'n gwneud unrhyw les i'r diwydiant."*
- *"Rydym yn edrych ar leihau prentisiaid oherwydd y gost gynyddol flwyddyn ar ôl blwyddyn er gwaethaf diwydiant sy'n cael trafferth gyda llafur - mae angen cymorth prentisiaid, mwy o gyllid, mwy o gefnogaeth gan golegau a llofnodi."*

Tabl 3. Darlunio o sylwadau a ddarperir o dan bedwar pwnc gwahanol

Disgrifiad o'r Grant a'r awgrym cyllido	Nifer y sylwadau fesul categori
Grantiau yn gyffredinol	3
Nid yw cyrsiau yn denu grant	2
Mynediad haws at Grantiau/Cyllid	1
Cadw Grantiau/Cyllid	1

Sylw cyffredinol tuag at Lefi/CITB:

Mae'r thema hon wedi cael ei defnyddio i godio sylwadau sy'n mynegi barn ar yr Lefi a CITB. Mae 13 o sylwadau wedi'u codio o dan y thema hon. Y prif godau sylwadau yw: 10 ddim yn cytuno â'r Lefi neu nid yw'n werth da am arian. 2 yn cytuno ei fod yn annog hyfforddiant ac mae gan 1 farn ar sut y dylid gwario'r Lefi:

- *"Mae gennym gyswllt ardal leol gwych, sydd wedi bod yn amhrisiadwy wrth drefnu cyrsiau a chreu cyswllt rhwng busnesau lleol wrth hyfforddi. Rwy'n credu y dylai pob maes gael y cymorth hwn gan ei fod yn gwneud gwahaniaeth i ni o ran gwybod pa gyrsiau sydd allan yna a pha gefnogaeth y gallwn gael mynediad gan CITB."*
- *"Dydw i ddim yn cytuno â'r system Lefi gyfan, mae'n cosbi cwmnïau fel fy un i nad ydynt wedi gwneud unrhyw elw oherwydd cleientiaid methdalwr ac ati."*

Tabl 4. Darlunio o sylwadau a ddarperir o dan bedwar pwnc gwahanol

Disgrifiad o'r farn tuag at Lefi/CITB	Nifer y sylwadau fesul categori
Peidiwch â chytuno â Lefi	6
Nid yw CITB/Lefi yn werth da am arian	4
Annog hyfforddiant	2
Gwariant CITB o Lefi	1

Cwestiwn un (b)

O'r cyflogwyr sy'n cytuno â Chynigion Ardol Opsiwn 2 – Cynyddu trothwyon Ardol, mae 61 o gyflogwyr wedi gadael ymateb. Unwaith eto, nodwyd tair thema gyffredinol o'r sylwadau hyn: Barn ar yr opsiynau, awgrymiadau, a sylwadau cyffredinol am yr Lefi a'r CITB.

Barn ar yr opsiynau:

Mae'r thema hon wedi cael ei defnyddio i ddal sylwadau sy'n mynegi ffafriaeth benodol i gynyddu'r trothwyon. Mae 24 o sylwadau wedi'u codio o dan y thema hon. Mae'r prif godau sylwadau wedi cyfeirio at amodau'r farchnad a'r newidiadau economaidd, a byddai cynyddu'r trothwyon yn dod yn fwy unol â'r effaith hon ar fusnesau. Mae'n cael ei weld yn decach i fusnesau llai.

- *"Rydym yn credu y dylai'r Lefi fod o fudd i fusnesau llai a bydd cynyddu'r trothwy (er ychydig) o fudd i gwmnïau llai. Mae cyflogau wedi cynyddu gyda phwysau chwyddiant a chodiadau cyflog isafswm a byw felly mae cynnydd yn gwneud synnwyr."*
- *"Gyda chwyddiant a chodiadau cyflog rwy'n credu bod opsiwn 2 yn newid rhesymol. Efallai na fydd cwmnïau'n cyflawni mwy o gynhyrchiant o'r cyflogau a'r treuliau ychwanegol maen nhw'n ei wario ac felly bydd cynnydd yn y trothwyon lefel yn helpu'r busnesau hynny."*

Tabl 5. Darlun o sylwadau a ddarperir o dan bum pwnc gwahanol

Disgrifiad o'r farn ar yr opsiynau	Nifer y sylwadau fesul categori
Newidiadau economaidd/codiad cyflog	12
Mae'n deg i fusnesau bach	8
Yn hapus gyda throthwyon eithriad newydd	2
Amodau'r farchnad/llif arian	1
Cyflogwr yn fodlon â'r cynnig.	1

Awgrymiadau:

Roedd nifer o awgrymiadau, ac roedd y rhain wedi'u rhannu'n 2 thema wahanol: awgrymiadau sy'n gysylltiedig ag Lefi ac awgrymiadau sy'n gysylltiedig â Grant. Mae 61 o sylwadau wedi'u codio o dan y themâu hyn.

Awgrymiadau Lefi

Defnyddiwyd y thema hon i ddal sylwadau gyda safbwyntiau amgen ar yr Lefi a'i gyfrifiadau. Mae'r prif bynciau yn cynnwys: Dealltwriaeth o'r cyfrifiadau ac effaith CIS, yn ogystal â'r hyn sy'n cael ei ystyried "mewn cwmphas", hefyd yr ystyriaeth ar gyfer cyfrifiadau sy'n seiliedig ar elw a chyfraddau newid. Mae 6 cyflogwr yn teimlo y gellid cynyddu'r trothwyon yn fwy a 3 y dylai cyflogwyr llai gael eu heithrio.

- "Edrychwch ar leihau cyfradd Lefi ar CIS taledig net trethadwy gan fod gan rai prif gontractwyr Lefi CITB llai na'r cwmnïau is-gontractau maen nhw'n eu defnyddio, gan fod yr is-gontractwyr yn defnyddio llawer mwy o is-gontractwyr CIS â thâl net ac mae'r rhan fwyaf o'r rhai y mae'r prif gontractwr yn eu talu yn is-gontractwyr gros"*
- "Rydym yn fusnes bach ond gyda'r cyfraddau cyflog heddiw mae ein bil cyflog yn cynyddu'n gyson, ni fydd yr Eithriadau a'r Trothwyon hyn yn effeithio arnom ni, ond rwy'n credu y byddant yn helpu rhai. Tybed a fyddai'n elwa o gael trothwyon ar wahân ar gyfer cofrestrau cyflogau llafur a staff yn hytrach na chynnwys y ddau gyda'i gilydd?"*
- "Rwy'n teimlo y dylid rhoi rhywfaint o feddwl i gwmnïau sy'n wynebu anawsterau ariannol nawr yn hytrach na blwyddyn yn ôl. Mae talu'r Lefi mewn ôl-ddyledion yn hunllef i gwmnïau llai y gall eu sefyllfa ariannol newid yn llythrennol dros nos. Mae'n arbennig o anghyfforddus i gwmni nad yw wedi gallu hawlio oherwydd bod y gofyniad hyfforddi allan o'r cwmphas."*

Tabl 6. Darlun o'r sylwadau a ddarperir o dan 11 pwnc gwahanol

Disgrifiad o'r awgrymiadau Lefi	Nifer y sylwadau fesul categori
Cyfrifiadau Lefi	8
CIS newid / annog TAW	6
Cynyddu'r trothwy yn fwy	6
Newid yn y cwmphas	5

Awgrym Lefi Amgen	4
Dylai microfusnesau / busnesau bach gael eu heithrio	3
Gwneud Lefi yn seiliedig ar elw yn hytrach nag yn seiliedig ar gyflogaeth	3
Cyfraddau newid	3
Dylid ystyried faint sy'n seiliedig ar adeiladu	2
Cwmnïau heb eu cofrestru	1
Gwnewch Lefi yn seiliedig ar nifer y gweithwyr	1

Awgrymiadau Grant

Defnyddiwyd y thema hon i ddal sylwadau ynglŷn â'r cynllun grant a chyllid:

- "Nifer y gweithredwyr yn erbyn tîm swyddfa na ellir hawlio yn erbyn defnyddio Lefi."*
- "Fel busnes bach a chanolig mae cynyddu'r trothwy yn bwysig i'n helpu i ddarparu mwy o hyfforddiant a fydd yn ein galluogi i dendro am fwy o waith yn lleol ac i gwmnïau mwy sydd angen mwy o ardystiadau i fynd ar y safle. Mae'r cwmpas newydd o ddarparu hyfforddiant sy'n cynnwys y gweithredwr yn gorfod gwneud hyfforddiant 1 diwrnod cyn gallu cymryd prawf hyd yn oed ar gyfer gweithredwr cymwys, mae hyn yn gostus i ni fel cyflogwr gan fod yn rhaid i ni dalu am y gweithredwr hwnnw i fod i ffwrdd o'r swydd am 2 ddiwrnod a thalu cyflogau am 2 ddiwrnod pan nad oes angen yr hyfforddiant diwrnod ychwanegol. Os yw'n cael ei ystyried yn gymwys, mae wedi derbyn hyfforddiant ar y safle eisoes. Gall cost yr hyfforddiant hwn fod mor uchel â £750 i fyny, ond dim ond grant o £300 y gallwn hawlio gan CITB."*
- "Ehangu'r cyrsiau a gwmpesir gan yr Lefi, fel cymorth cyntaf a chwrs marshal tân, sy'n ofniad ar gyfer safleoedd ond ar hyn o bryd nid ydynt wedi'u cwmpasu gan yr Lefi. Hefyd edrych ar adrannau eraill sy'n effeithio ar redeg busnes a'r gefnogaeth y gall y CITB ei gynnig iddynt."*

Tabl 7. Darlun o sylwadau a ddarperir o dan dri phwnc gwahanol

Disgrifiad o'r Grant a'r awgrym cyllido	Nifer y sylwadau fesul categori
Nid yw cyrsiau yn denu grant	15
Grant arall	3
Mynediad haws at Grantiau/Cyllid	1

Sylw cyffredinol tuag at Lefi/CITB:

Mae'r thema hon wedi cael ei defnyddio i godio sylwadau sy'n mynegi barn ar yr Lefi a CITB. Mae 31 o sylwadau wedi'u codio o dan y thema hon. Y prif sylwadau yw nad yw cyflogwyr yn credu bod yr Lefi/CITB yn werth da am arian, nad ydynt yn cytuno â'r Lefi nac yn cael eu hystyried yn y cwmpas:

- "Gan fod tystysgrifau yn aml yn para 3 i 5 mlynedd, mae ein cost Lefi flynyddol yn fwy na'r gost wirioneddol o hyfforddi ein gweithlu medrus llawn."
- "Nid wyf yn credu bod y gostyngiadau a'r eithriadau yn gwneud digon i fusnesau bach nad ydynt yn elwa mewn unrhyw ffordd o CITB. I ni mae'n dreth arall y mae'n rhaid i ni ei dalu. Gallai eich argymhellion wthio pobl i symud allan o'r diwydiant adeiladu am y rheswm a nodir uchod. Mae trethu busnesau bach i alluogi busnesau mawr i elwa o'ch gwasanaethau yn onest ofnadwy. hoffwn wybod beth mae CITB yn ei wneud mewn perthynas â chwmnïau'r diwydiant adeiladu nad ydynt wedi cofrestru gyda CITB o gwbl, yn hytrach na'r rhai ohonom sy'n onest mygiau ac wedi cofrestru iddo."
- "O ystyried y swm o arian sydd wedi'i gymryd oddi wrthym gan CITB yn y 10 mlynedd diwethaf neu felly, rydyn ni eisiau gweld opsiwn i bleidleisio yn erbyn neu optio allan. Mae'r cwmnïau sy'n talu i mewn iddo ac yn cael rhywbeth ohono yn cael eu croesawu, ond ni ddylai cwmnïau fel ni gael eu gorfodi i dalu os nad ydynt yn cael unrhyw beth yn ôl - nid yw'n iawn, yn ddigyfiawnhau ac yn eithaf onest nid yw'n annhebyg i extortion."

Tabl 8. Darlun o'r sylwadau a ddarperir o dan 7 pwnc gwahanol

Disgrifiad o'r farn tuag at Lefi/CITB	Nifer y sylwadau fesul categori
Nid yw CITB/Lefi yn werth da am arian	13
Ddim yn cytuno â Lefi	6
Anghytuno â bod o fewn y cwrpas	4
Gwariant CITB o Lefi	3
Annog hyfforddiant	3
Angen diwygiadau CITB	1
Cyflogwr ddim yn hapus am 2 Lefi	1

Atodiad A

Cytundeb i Gynigion Lefi	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 1 %	Opsiwn 2 %
Cyffredinol	72	150	32%	68%
Lloegr	57	137	29%	71%
Yr Alban	7	9	44%	56%
Cymru	8	4	67%	33%
Llundain	9	15	38%	63%
Dwyrain Canolbarth Lloegr a Dwyrain Lloegr	15	38	28%	72%
Gogledd Ddwyrain, Efrog a Humber	5	14	26%	74%
Gogledd Orllewin	4	11	27%	73%
De-ddwyrain	13	16	45%	55%
De Orllewin	3	15	17%	83%
Micro	10	39	20%	80%
Bach	31	57	35%	65%
Canolig	23	32	42%	58%
Mawr	7	18	28%	72%
Maint anhysbys	1	4	20%	80%
Talwr Lefi	67	137	33%	67%
Heb fod yn dalwr Lefi	4	8	33%	67%
Talwr Lefi Anhysbys	1	5	17%	83%
Hawliwr grant	59	124	32%	68%
Hawliwr nad yw'n hawlio grant	13	26	33%	67%

% o'r holl ymatebwyr	Cyfrif	%
Cyffredinol	222	100%
Lloegr	194	87%
Yr Alban	16	7%
Cymru	12	5%
Llundain	24	11%
Dwyrain Canolbarth Lloegr a Dwyrain Lloegr	53	24%
Gogledd Ddwyrain, Efrog a Humber	19	9%
Gogledd Orllewin	15	7%

De-ddwyrain	29	13%
De Orllewin	18	8%
Micro	49	22%
Bach	88	40%
Canolig	55	25%
Mawr	25	11%
Maint anhysbys	5	2%
Talwr Lefi	204	92%
Heb fod yn dalwr Lefi	12	5%
Talwr Lefi Anhysbys	6	3%
Hawliwr grant	183	82%
Hawliwr nad yw'n hawlio grant	39	18%